

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๗

วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { ศาลจังหวัดนราธิวาส ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง กรณีพนักงานอัยการจังหวัดนราธิวาส เป็นโจทก์ฟ้องนายอาหามะ หะมีแย เป็นจำเลย ต่อผู้ร้อง ในคดีหมายเลขดำที่ มฝ ๘/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ มฝ ๑/๒๕๖๗ ว่า กระทำความผิดในฐานความผิด พหุคูณผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล เพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย และฐานพหุคูณอายุเกินสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ มาตรา ๙๒ มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๑๙ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

(ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๖) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ และจำเลยเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดตามคดีอาญา หมายเลขแดงที่ ๑๗๔๒/๒๕๖๐ ของผู้ร้อง เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ในฐานความผิดมียาเสพติด ให้โทษประเภทที่ ๑ (เมทแอมเฟตามีน) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน และปรับ ๓๐๕,๐๐๐ บาท พันโทชในคดีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ และภายในเวลาห้าปี นับแต่วันพ้นโทษ จำเลยกลับมาก่อทำความผิดคดีนี้อีก ผู้ร้องพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๑๙ วรรคหนึ่ง ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทง ความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ เพิ่มโทษกระทงละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา ๙๒ และลดโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ รวมจำคุก ๑ ปี ๑๒ เดือน คดีถึงที่สุด ระหว่างจำเลยรับโทษจำคุกตามคำพิพากษา ผู้ร้องได้รับรายงานพร้อม ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันกัการทำความผิดซ้ำขอให้ผู้ร้องมีคำสั่ง กำหนดมาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษกับจำเลยตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกัการกระทำ ความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๖) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) และ (๑๓) โจทก์ยื่นคำร้องต่อผู้ร้องขอให้มีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังแก่จำเลย ภายหลังพ้นโทษ มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ร้องเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกัการทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ มาตรา ๕ หมวด ๔ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ หมวด ๕ มาตรา ๒๘ ถึง มาตรา ๓๖ และหมวด ๖ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม ตามหลักการและแนวคิดอันเป็นองค์รวมของพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่จะใช้บทบัญญัติโดยรวม ทั้งฉบับ

ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ เพราะเป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ ที่กำหนด แนวทางการตรากฎหมายเพื่อให้รัฐพึงมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น โดยกำหนดกรอบแนวทางทั้งในแง่เนื้อหา และกระบวนการจัดทำกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อมิให้ รัฐตรากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนโดยไม่เหมาะสม มิใช่เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของบุคคลโดยตรง ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกัการทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับ เพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดขอบเขตว่าการทำความผิด ตามประมวลกฎหมายอาญาฐานใดบ้างที่จะนำไปสู่การใช้มาตรการป้องกันกัการทำความผิดตามพระราชบัญญัติ

ดังกล่าว และมาตรา ๕ เป็นบทนิยามที่กำหนดความหมายของถ้อยคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวและมีความหมายเฉพาะสำหรับพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อตามหนังสือส่งความเห็นของผู้ร้องและเอกสารประกอบ ผู้ร้องไม่ได้แสดงเหตุผลว่าพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง อย่างไร จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

พิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ นั้น เพื่อใช้ในการป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม สร้างความปลอดภัยให้สังคม เพราะผู้ถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว แม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบ้างแต่ไม่มีสภาพบังคับและไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟู มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ เพื่อป้องกันการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม โดยนักโทษเด็ดขาดดังกล่าวต้องเป็นผู้กระทำความผิดตามฐานความผิดที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ คือ ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๗๖ มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ มาตรา ๒๘๓ ทวิ มาตรา ๒๘๔ มาตรา ๒๘๘ มาตรา ๒๘๙ มาตรา ๒๙๐ มาตรา ๒๙๗ มาตรา ๒๙๘ และมาตรา ๓๑๓ ซึ่งในประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามที่พนักงานอัยการร้องขอโดยกำหนดมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ได้แก่ (๑) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด (๒) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด (๓) ห้ามเข้าเขตกำหนด (๔) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล (๕) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย (๖) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด (๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุข

ตามที่ศาลเห็นสมควร (๘) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด (๙) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด (๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด (๑๑) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด (๑๒) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน (๑๓) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง”

วรรคสาม บัญญัติว่า “ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เห็นสมควรแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ”

วรรคสี่ บัญญัติว่า “การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับด้วย”

และวรรคห้า บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา”

มาตรา ๒๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งความเห็นว่่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ แก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น รวมทั้งกำหนดวิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ”

วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ กับนักโทษเด็ดขาดผู้ใดแล้ว ให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง”

และวรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาและจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง”

มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อได้รับรายงานและความเห็นแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นสมควรให้ใช้มาตรการการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว”

วรรคสอง บัญญัติว่า “คำร้องตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยคำขอที่มีข้อเสนอและเงื่อนไข ตลอดจนระยะเวลาที่ศาล

จะกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลในการมีคำสั่งตามมาตรการหนึ่งมาตรการใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ วรรคสอง” และวรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยข้อบังคับของอัยการสูงสุด” มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๔ ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งโดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อทราบวันไต่สวนและสิทธิในการให้ถ้อยคำด้วยและเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ” วรรคสอง บัญญัติว่า “ให้ศาลถามนักโทษเด็ดขาดว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้” และวรรคสาม บัญญัติว่า “หากครบกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้ไต่สวนคำร้อง หรือมีคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไป ทั้งนี้ ในการไต่สวนให้ศาลมีอำนาจเรียกนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการปล่อยตัวมาให้ถ้อยคำประกอบการไต่สวนด้วย” มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้พนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามคำสั่งของศาล โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงาน การสืบเสาะและพินิจ และการคุมความประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤตินมาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “หากผู้ถูกเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุดังกล่าวและแก้ไข” วรรคสาม บัญญัติว่า “เมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๒ และในทุกรอบหกเดือน ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาล หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษก็ได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กรมคุมประพฤติจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในกรณีที่พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของผู้ถูกเฝ้าระวังได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพนักงานอัยการหรือผู้ถูกเฝ้าระวังร้องขอหรือศาลเห็นเอง ศาลอาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษบางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ และเมื่อมีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้ถูกเฝ้าระวังและผู้เกี่ยวข้องทราบ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโดยพนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานพฤติการณ์ดังกล่าวและความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ” บทบัญญัติดังกล่าว ให้อำนาจศาลยุติธรรมในการมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายอาญาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัยที่ใช้อยู่ขาดความหลากหลาย ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบัน การใช้ต้องเสนอไปพร้อมกับ

การพิจารณาคดีที่ขอให้ลงโทษ จึงไม่อาจทราบได้ว่าระหว่างรับโทษมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือไม่
อย่างไร เมื่อพ้นโทษไปแล้วไม่อาจดำเนินการใด ๆ ได้ และไม่ทราบถึงพฤติกรรมเพราะไม่มีหน่วยงานเฝ้าระวัง
พระราชบัญญัติคุมประพฤติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ก็เป็นกฎหมายที่ใช้ระหว่างการรอการลงโทษตามคำพิพากษา
หรืออยู่ระหว่างปล่อยชั่วคราว หรือได้รับคำสั่งพักการลงโทษตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐
เท่านั้น มิได้ครอบคลุมถึงนักโทษเด็ดขาดที่พ้นโทษตามคำพิพากษา ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้มีขั้นตอน
การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าวเริ่มจากกรมราชทัณฑ์เป็นผู้จัดทำรายงานพร้อมทั้งความเห็นที่
สมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังแก่นักโทษเด็ดขาดผู้ใด เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการ
ป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาว่า สมควรใช้มาตรการเฝ้าระวังแก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้นหรือไม่
รวมทั้งกำหนดวิธีการและระยะเวลาในการใช้มาตรการดังกล่าว หากคณะกรรมการเห็นควรใช้มาตรการ
เฝ้าระวัง ก็ให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษ
เด็ดขาดเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง เมื่อศาลได้รับคำร้องดังกล่าวแล้ว
ศาลจะต้องไต่สวนและมีคำสั่งโดยส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อทราบวันไต่สวนและสิทธิในการ
ให้ถ้อยคำและเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ และเพื่อเป็นหลักประกันสำคัญในการคุ้มครองสิทธิและ
เสรีภาพให้กับนักโทษเด็ดขาด ศาลต้องถามนักโทษเด็ดขาดด้วยว่ามีหนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีศาลต้องตั้ง
หนายความให้ตามมาตรา ๒๕ ซึ่งเป็นการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
เพื่อให้ได้รับการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม สามารถต่อสู้ป้องกันสิทธิของตนได้อย่างเต็มที่ และสามารถนำ
พยานหลักฐานเข้ามาให้ศาลไต่สวนเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาต่าง ๆ ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งให้ใช้มาตรการที่เป็น
ผลร้ายแก่ตนเอง โดยศาลสามารถใช้ดุลพินิจกำหนดมาตรการเฝ้าระวังให้เหมาะสมกับนักโทษเด็ดขาด
แต่ละคนซึ่งมีปัจจัยที่เป็นความเสี่ยงในการกระทำความผิดซ้ำที่แตกต่างกัน และคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ
ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมแห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด
ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม
โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด รวมทั้งคำนึงถึงความได้สัดส่วนของการใช้
มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับใช้มาตรการดังกล่าว หากศาลเห็นว่านักโทษเด็ดขาด
ดังกล่าวไม่มีพฤติกรรมที่จะเป็นความเสี่ยงหรือไม่สามารถกลับไปกระทำความผิดซ้ำได้อีก ศาลมีอำนาจ
ยกคำร้องของพนักงานอัยการดังกล่าว แต่หากศาลเห็นว่ามีความเสี่ยงหรืออาจกลับไป
กระทำความผิดซ้ำได้อีก ศาลมีอำนาจกำหนดมาตรการเฝ้าระวังได้ทั้งมาตรการเดียวหรือหลายมาตรการ
ตามความเหมาะสมของนักโทษเด็ดขาดแต่ละคน รวมทั้งระยะเวลาการเฝ้าระวังตามมาตรการดังกล่าวได้
ตามความเหมาะสมของนักโทษเด็ดขาดแต่ละคนด้วย แต่ต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่พ้นโทษ และเมื่อครบ
กำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังและในทุกหกเดือน ศาลมีอำนาจทบทวน

การใช้มาตรการดังกล่าว โดยให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาล ซึ่งศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษก็ได้ หรือกรณีพฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของผู้ถูกเฝ้าระวังได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพนักงานอัยการหรือผู้ถูกเฝ้าระวังร้องขอหรือศาลเห็นเอง ศาลอาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว บางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ เพื่อให้การใช้มาตรการดังกล่าวเป็นไปเฉพาะเพื่อความจำเป็นในการป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีกเท่านั้น เพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดที่ถูกใช้มาตรการเฝ้าระวังมากจนเกินไป การกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าวเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ การรักษาความสงบเรียบร้อยและความสงบสุขของประชาชน รวมถึงการป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นอีกอันเป็นสร้างความเสียหายให้กับสังคมโดยรวม แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาดที่ถูกใช้มาตรการเฝ้าระวังอยู่บ้าง แต่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งได้ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วยแล้ว มาตรการดังกล่าวมีลักษณะเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัยเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษไม่ให้ไปกระทำความผิดซ้ำอันเป็นการคุมประพฤติภายหลังพ้นโทษของนักโทษดังกล่าว มิใช่โทษอาญา และมีใช้เป็นบทสันนิษฐานความรับผิดในทางอาญาที่ว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ แม้เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ แต่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

ส่วนประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ บัญญัติว่า “ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามีความสมควรเชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้” มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการจัดทำรายงานการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง หากคณะกรรมการ

พิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่าจะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษกับนักโทษเด็ดขาดรายใดเพื่อไม่ให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๓ ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่าจะมีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามวรรคหนึ่งร่วมกับการกำหนดมาตรการ ฝึกระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไป ให้คณะกรรมการดังกล่าว เสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ จัดทำรายงานของคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการ สูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรการฝึกระวัง นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๒ หากมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขัง ภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกฝึกระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการฝึกระวังนักโทษ เด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้อง ต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกฝึกระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกฝึกระวังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการ คุมขังภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกฝึกระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ” วรรคสอง บัญญัติว่า “พนักงาน คุมประพฤติอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาหรือพนักงานอัยการเห็นสมควรอาจขอให้ศาล มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการฝึกระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลัง พ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปได้” วรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตาม มาตรา ๓ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้รับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ให้ศาล ไต่สวนคำร้องโดยให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในวันไต่สวน ถ้าผู้ถูกฝึกระวังไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร จงใจไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไปหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนี ให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับเพื่อดำเนินการต่อไป และ ให้นำมาตรา ๓๘ วรรคสอง เรื่องการควบคุมตัวผู้ถูกจับมาใช้บังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้ มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้น

กระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่พ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมิมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ” มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ใดถูกคำสั่งให้คุมขังภายหลังพ้นโทษ ให้กรมราชทัณฑ์คุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีใช้เรือนจำ และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” และวรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขังภายหลังพ้นโทษและในทุกกรอบหกเดือน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลาหรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้” มาตรา ๓๕ บัญญัติว่า “เมื่อศาลได้มีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง ถ้าผู้นั้นยังมีได้รับการคุมขังก็ดีหรือได้รับการคุมขังแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้าพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือนับแต่วันที่ผู้นั้น

หลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องคุมขัง เป็นอันลวงเลยการคุมขัง จะคุมขังผู้นั้นไม่ได้” มาตรา ๓๖ บัญญัติว่า “ก่อนครบกำหนดเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษ หากศาลไม่ได้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาด ภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องจากการคุมขังตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๓ วรรคสอง พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ และให้นำหมวด ๓ มาตราการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม” มาตรา ๓๗ บัญญัติว่า “กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ถ้าปรากฏเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังขอให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ถูกเฝ้าระวังตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเมื่อศาลมีคำสั่งให้คุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาลต่อไป กรณีเช่นว่านี้ไม่ทำให้คำสั่งตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษสิ้นผลไป และให้ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าวต่อไปภายหลังพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี” มาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการโดยเร็ว ถ้าเป็นที่พอใจว่ากรณีมีเหตุตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๗ ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้” วรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ถูกเฝ้าระวังอาจยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด” และวรรคสาม บัญญัติว่า “หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา” มาตรา ๔๐ บัญญัติว่า “ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม” และมาตรา ๔๑ บัญญัติว่า “เมื่อศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉินแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้มีการเสนอความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ

ที่ศาลมีคำสั่งตามหมวด ๔ หรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๕ เพื่อป้องกันผู้ถูกคุมขังฉุกเฉินกระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ เป็นมาตรการที่ให้ศาลเป็นผู้ใช้ดุลพินิจมีคำสั่งคุมขังผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงภายหลังพ้นโทษตามที่พนักงานอัยการร้องขอ มาตรการนี้ใช้ได้ทั้งในกรณีที่เป็นมาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดที่กำลังจะพ้นโทษ ต่อเนื่องนับจากวันพ้นโทษ หรือภายหลังพ้นโทษ ซึ่งจะต้องแสดงเหตุอันควรเชื่อว่าบุคคลดังกล่าวจะไปกระทำความผิดซ้ำและไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้ รวมทั้งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษซึ่งไม่อาจป้องกันการกระทำความผิดซ้ำได้ หรือในกรณีที่มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ซึ่งศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ หรือไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้อย่างรวมกันแล้ว จะต้องมีระยะเวลาไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ นอกจากนี้ ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขังภายหลังพ้นโทษและในทุกกรอบหกเดือน คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำจะต้องพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไข เพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ หรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทน ส่วนมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ เป็นมาตรการในการคุมขังฉุกเฉินที่ให้อำนาจศาลใช้ดุลพินิจมีคำสั่งคุมขังผู้ถูกใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๒ ซึ่งแสดงพฤติการณ์ใกล้ที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงซ้ำอีกและไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดดังกล่าว เป็นเวลาไม่เกินเจ็ดวัน ซึ่งตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว “คุมขัง” หมายความว่า “การควบคุมนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษหรือผู้ถูกเฝ้าระวังไว้ในเขตกำหนดเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ” มาตรการคุมขังตามพระราชบัญญัตินี้จึงเป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัย มิใช่โทษอาญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขฟื้นฟูและนำผู้ถูกคุมขังกลับสู่สังคมดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ วรรคสอง และมาตรา ๓๖ ที่ให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมาใช้บังคับโดยอนุโลม มีกรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษและคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน โดยคุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีไข้เรือนจำและจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม มาตรการคุมขังและคุมขังฉุกเฉินดังกล่าวจึงเป็นเพียงวิธีการเพื่อความปลอดภัย มิใช่โทษอาญา แต่เป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ เพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้อง

กับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงนั้นให้เกิดขึ้นได้จริงและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มาตรการคุมขังและคุมขัง
ฉุกเฉินดังกล่าวไม่ใช่มาตรการลงโทษทางอาญาต่อผู้กระทำความผิด เนื่องจากผู้กระทำความผิดได้รับโทษ
จำคุกสำหรับการกระทำความผิดของตนครบถ้วนตามคำพิพากษาแล้ว แต่เป็นมาตรการซึ่งศาลเป็นผู้ใช้
ดุลพินิจว่ากระทำได้ที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้นักโทษเด็ดขาดไปกระทำความผิดซ้ำโดยไม่มีมาตรการอื่นใด
ที่จะป้องกันได้ หรือป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษไปกระทำความผิดซ้ำเท่านั้น และมีกรอบ
ระยะเวลาขั้นสูงในการใช้มาตรการไว้อย่างชัดเจนเพื่อมิให้มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของนักโทษเด็ดขาด
ดังกล่าวเกินความจำเป็น นอกจากนี้ ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือน
นับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขังภายหลังพ้นโทษและในทุกรอบหกเดือน คณะกรรมการต้องพิจารณาเสนอความเห็น
ต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไข เพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือ
ยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษ หรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทน เมื่อศาล
ได้รับคำร้องของพนักงานอัยการแล้ว ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งโดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อ
ทราบวันไต่สวนและสิทธิในการให้ถ้อยคำและเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ และให้ศาลถามนักโทษ
เด็ดขาดว่ามีทนายความหรือไม่ หากไม่มีศาลต้องตั้งทนายความให้ แม้ว่าศาลจะมีคำสั่งให้ใช้การคุมขัง
ฉุกเฉินแก่นักโทษเด็ดขาดคนใดไปแล้ว ผู้ถูกเฝ้าระวังก็สามารถยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่ง
คุมขังฉุกเฉิน และหากศาลมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งคุมขังฉุกเฉินดังกล่าว คำสั่งของศาลเช่นว่านี้เป็นที่สุด
กระบวนการพิจารณาลั่นกรองว่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือไม่
ดังกล่าว เป็นหลักประกันสิทธิในกระบวนการพิจารณาในชั้นศาลที่เปิดโอกาสให้นักโทษเด็ดขาดมาชี้แจง
ข้อมูลต่อศาล และหากไม่มีทนายความ ศาลต้องตั้งทนายความให้ และยังมีกระบวนการเพื่อทบทวนว่า
คำสั่งให้ใช้การคุมขังฉุกเฉินมีความจำเป็นอยู่หรือไม่ด้วย กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นการคุ้มครองประโยชน์
ของปัจเจกชนในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเพื่อให้ได้รับการดำเนินคดีอย่างเป็นธรรม มาตรการคุมขัง
ภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉินดังกล่าวจึงเป็นการคุมขังเพื่อความปลอดภัยของสังคม เป็นมาตรการ
สุดท้ายที่ให้ศาลใช้ดุลพินิจกำหนดมาตรการดังกล่าวเพื่อความจำเป็นเฉพาะเพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหาย
จากการกระทำความผิดอาญาที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต แม้จะเป็นการ
จำกัดสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว
เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒ เสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่
ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๘ และเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๐ แต่เป็นการ
จำกัดสิทธิและเสรีภาพเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม
ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
ทั้งได้รับบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วยแล้ว เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒
มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ
หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และ
มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘
วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘
และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายอุดม ลิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ